

กรุงเทพธุรกิจ

Krungthep Turakij
Circulation: 145,530
Ad Rate: 1,500

Section: เสาร์สวัสดี/-

วันที่: เสาร์ 4 กุมภาพันธ์ 2555

ปีที่: 13

ฉบับที่: 663

Col.Inch: 160

Ad Value: 240,000

หน้า: 6(บนขวา)

PRValue (x3): 720,000

ศิลปิน: ลีลี

คอลัมน์: ความยกย่องของกาลเวลา: 47 ปี ภูพานปฏิวัติ 2 ทศวรรษวรรณกรรมสัญจร

● ● เพลง “ภูพานปฏิวัติ” กำเนิดขึ้นเมื่อเกือบครึ่งศตวรรษที่ผ่านมา จากมันสมอง และปลายปากกาของ “สหายปรีชา” อีกนามหนึ่งของ จิตร ภูมิศักดิ์ ● ●

ความยกย่องของกาลเวลา

เรื่อง : อิศราว ไชยกุล

47 ปี ภูพานปฏิวัติ

การเดินทางหาความฝัน ฤกษ์วันสิ้นสุด

2 ทศวรรษวรรณกรรมสัญจร

ในวันนั้น บนลานผาแห่งเทือกดอยภูพาน เสียงลมพัดผ่านผืนป่าเต็งรัง ที่กำลังผลัดใบปลิวปลิวร่วงหล่น อยู่รายรอบเวลานี้ นำพาเสียงเพลงบทหนึ่ง ดังก้องขึ้นในห้วงแห่งความทรงจำแต่เยาว์วัย

...ยืนตระหง่านฟ้า แผ่ไพศาลทิวสวยยอดสูง...สง่า ภูพาน...มีงขวัญคู่เหล่าแหล่งไทย ธงพรรค เด่นแดงเพลิง สบดโบกพลิวเหนือภู สู้พายุโหม ทวีทิวไม่เคยหวั่นไหว ประทีปแห่งยุค เหมือนแสงอาทิตย์อุทัย นำทางสู่ชัย มิได้ ไหวหวั่น มันในศรัทธา...

เพลง “ภูพานปฏิวัติ” กำเนิดขึ้นเมื่อเกือบครึ่งศตวรรษที่ผ่านมา จากมันสมองและปลายปากกาของ “สหายปรีชา” อีกนามหนึ่งของ จิตร ภูมิศักดิ์ นักคิด นักเขียน และปราชญ์ทางภาษาศาสตร์คนสำคัญของ อุษาคเนย์ ประพันธ์ขึ้นในราวปี 2508 ช่วงที่ใช้ชีวิตในฐานะ...นักรบเหนือภูพาน ทหารของมวลชนเด็ดเดี่ยว อดทน เลือดเนื้อ พลีเพื่อประชา ทุกดวงติบสำเนา ขุนเขาสูงเสียดฟ้า พวกเราฟันฝ่าดั้น...ดั้นหนทาง...

ร่มเงาภูพานสร้างแรงบันดาลใจ

รหัสข่าว: C-120204011083

หน้า: 1/3

บริษัท อินโฟเคสท์ จำกัด 888/178 อาคารมหาทุนพลาซ่า ชั้น 17 ถนนเพลินจิต แขวงลุมพินี เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330 โทร. 0-2253-5000, 0-2651-4700 แฟกซ์. 0-2253-5001, 0-2651-4701 อีเมล: help@iqnewsalert.net

ผมได้ยินเพลงนี้ครั้งแรก ราว 1 ปี หลังเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 ในฐานะที่เป็นเพลงเปิด "สถานีวิทยุเสียงประชาชนไทย" (สปท.) กระบอกเสียงของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย (พคท.) ซึ่งต้องแอบฟังจากวิทยุในระบบคลื่นสั้น (SW - Short Wave) เพราะถือเป็นสื่อผิดกฎหมายในสมัยนั้น

แต่หากมองข้ามความเป็นเพลงสตูดิโอ พคท. ซึ่งบัดนี้กล่าวได้ว่าไม่มีสถานภาพในสังคมไทยแล้ว ผมคิดว่านี่คืองานวิจิตรศิลป์อีกชิ้นหนึ่ง ที่ทรงคุณค่าทั้งทางวรรณศิลป์คือการเลือกพันถ้อยคำอันไพเราะ เปี่ยมความหมาย และทรงพลังสมคุณค่าทางคีตศิลป์ ที่เป็นเพลงในจังหวะมาร์ช มีท่วงทำนองสนุกสนาน ฮึกเหิมเทิดทูน ที่น่าสนใจคือหากเราอ่านคำร้องเพลงนี้อย่างละเอียด เราแทบไม่พบคำหรือประโยคใดๆ ที่บ่งบอกยุคสมัยเลย นั่นคือผู้แต่งเลือกใช้คำที่ไร้กาลเวลา อ่านหรือร้องเมื่อไรก็ได้

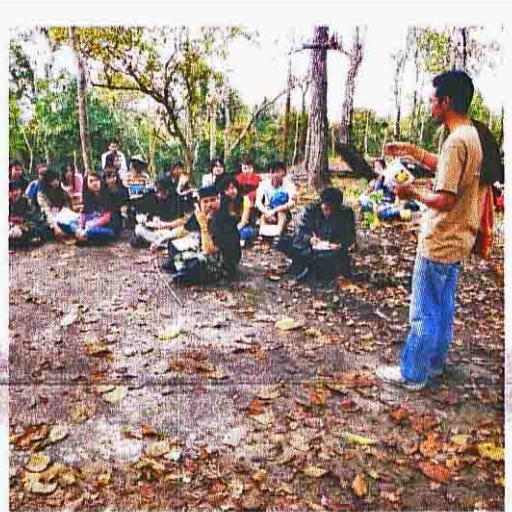
แต่ในเวลาเดียวกัน เพลงบทนี้ยังทรงคุณค่า ในฐานะที่เป็นบันทึกทางประวัติศาสตร์สังคม ยุคที่สยามประเทศตกอยู่ภายใต้อำนาจเผด็จการทหารและดำเนินนโยบายเดินตามก๊วนอเมริกา จนมีคนที่ยึดต่างกลุ่มหนึ่ง ตัดสินใจเข้าไปจับอาวุธร่วมกับพรรคคอมมิวนิสต์ทำให้เกิด....

เสียงปืนก้องคำราม คุกคามหัวแดนตง ระเบิดทุ้มลง ปานฝน ไม่เคยสะท้าน สงครามประชาชน ทุกคนล้วนอาจหาญ ยืนหยัดตระหง่าน ดังฎพานไม้หวั่นผองภัยมวลชนเกรียงไกร ชีขาดชัยสงคราม...

ตามประวัติว่าสหภาพบริษัท หรือจิตร ภูมิศักดิ์ แต่งคำร้องและทำนองเพลงนี้ระหว่างเดินเท้ากลับจากงานลำเลียงสัมภาระ ผ่าน "ภูผาลม" ยอดเขาแห่งหนึ่งบนเทือกฎพาน แล้วได้ยินเสียงลมพัดผ่าน เป็นแรงบันดาลใจให้เกิดคำร้องท่อนที่ว่า ..สุพายุใหม่ หิวหิวไม่เคยหวั่นไหว... ในบทเพลงที่ลงท้ายว่า ..เพลง..ปฏิวัติแผ่สะพัดไหม้อือเป็นเปลวลูกกลม ธง..แดงแดงงามโบกทลายฟ้าเหนือยอดฎพาน

ไม่น่าแปลกใจ ที่ "ทหารป่า" คนนี้มีความสามารถทางวรรณศิลป์และคีตศิลป์ขั้นอัจฉริยะ เพราะก่อนจะเข้าไประหว่างต้องโทษในคดี "มีการกระทำความผิดเป็นคอมมิวนิสต์" ณ ทัณฑสถานลาดยาว เขาเคยรังสรรค์บทเพลงแห่งพลังใจอันใหญ่ยิ่ง ทั้งไว้เป็นมรดกของแผ่นดินมาแล้วคือเพลง "แสงดาวแห่งศรัทธา" แต่ที่ใครต่อใครพากันประหลาดใจ คือนักแต่งเพลงปฏิวัติที่ดีที่สุดคนหนึ่ง อย่างจิตร ภูมิศักดิ์ กลับมีพื้นฐานทางดนตรีจากความรักและกลุ่มเพลงไทยเดิม ขนาดเดี่ยวจะเซ้และซิม เพลงโสมส่องแสง ลาวดวงเดือน ฯลฯ ได้คล่องแคล่ว

และหากว่าในสมัยนั้น การเป็น "คอมมิวนิสต์" มีความหมายเท่ากับการ "ขายชาติ" แต่คอมมิวนิสต์อย่างจิตร กลับได้รับการยกย่องว่าเป็นปราชญ์ผู้รู้ความเป็นมาของชาติมากที่สุด จากผลงานการค้นคว้าที่ยิ่งใหญ่คือ "ความเป็นมาของคำสยาม, ไทย ลาวและขอม, และลักษณะทางสังคมของชื่อชนชาติ" ในขณะที่บทความ

ครูวี - วีระศักดิ์ จันทร์ส่งแสง ถ่ายทอดเคล็ดวิชาสารคดีกลางป่าใหญ่

กรีซีไรต์ ศักดิ์สิทธิ์ มีสมสืบ และพิบูลศักดิ์ ละครพล ถ่ายเทแรงดลใจให้ชาวค่าย

ประสบการณ์และจินตนาการ คือต้นธารของชีวิต

เชิงวิชาการ เรื่อง "พิมายในตำนานจารึก" ของเขา ได้รับการเชิดชูจาก วิลเลียม เกิดนี้เย่ คุชกูบัตต์ ทิศทางอักษรศาสตร์ ฝ่ายภาษาโบราณตะวันออกว่า "...เป็นบทความที่ดีที่สุดชิ้นหนึ่งที่เขียนขึ้นโดยนักวิชาการชาวไทย ที่นักวิชาการต่างประเทศเชื่อถือ..."

ความจริงจุดที่ผมยืนฟังเสียงลมหวิวหวิว คือบริเวณลานหินหลังผานางเมิน แม้จะได้ชื่อว่าเป็นส่วนหนึ่งของอุทยานแห่งชาติภูพาน อำเภอภูพาน จังหวัดสกลนคร ทว่า ยังห่างไกลนัก จาก "ภูผาลม" ที่สร้างแรงบันดาลใจให้จิตรแต่งเพลง "ภูพานปฏิวัติ" ซึ่งปัจจุบัน เป็นส่วนหนึ่งของอุทยานแห่งชาติภูผาเหล็ก เขตอำเภอส่องดาว และ

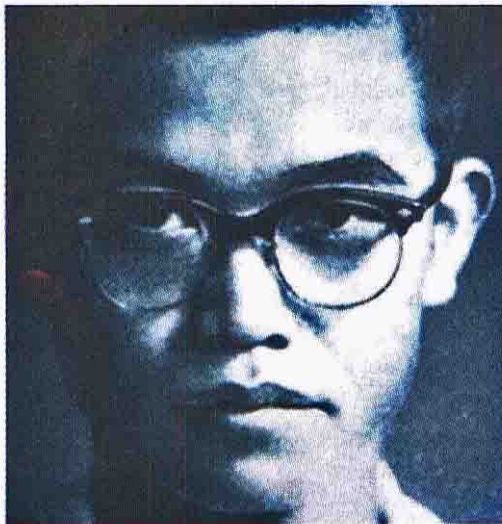
ยังห่างจาก "บ้านหนองกุง" ที่จิตรเสียชีวิตจากการถูกเจ้าหน้าที่รัฐล้อมยิง ซึ่งอยู่ในเขตอำเภอวาริชภูมิในวันนี้ ทว่า หากมองด้วยบริบทของคำว่า "เทือกเขา" ไม่ว่า ภูผาลม หรือผานางเมิน ก็ล้วนมีกลิ่นอายและจิตวิญญาณของความเป็น "ภูพาน" ซึมซาบอยู่เต็มเปี่ยม โดยเฉพาะห้วงยามที่ผมได้ประทับใจรอยเท้าและความทรงจำแรก ณ ภูพาน คือวันเปิดค่ายวรรณกรรมสัญจร ปีที่ 20 ของชมรมวรรณศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ได้รับการยกย่องว่าเป็น "โรงเรียนวรรณกรรมนอกรอบ" ที่เก่าแก่สุด คลาสสิกสุด และสร้างนักเขียนคุณภาพให้วงวรรณกรรมไทยมากที่สุด โดยมีนักเขียนซีไรต์ และอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหาสารคาม นาม "ธัญญา สังขพันธานนท์" หรือ "ไพฑูริย์ ธัญญา" เป็นผู้ให้กำเนิดและฟุ่มเฟือยอย่างดีตลอดสองทศวรรษที่ผ่านมา

ก็นับเป็นค่ายวรรณกรรมประวัติศาสตร์ ที่จัดขึ้น ณ สถานที่อันเป็นประวัติศาสตร์หน้าหนึ่งของสังคมไทย ในเงื่อนไขที่จิตร ภูมิศักดิ์ "นักรบเหนือภูพาน ทหารของมวลชน" คนนี้ คือนักคิดนักเขียนที่มีผลงานหลากหลายทั้งวิชาการโบราณคดี กวีนิพนธ์ เรื่องสั้น สารคดี และบทเพลง ใกล้เคียงกับการที่ค่ายวรรณกรรมนี้ แบ่งสมาชิกเป็นกลุ่ม กวีนิพนธ์ / เรื่องสั้นและนวนิยาย / สารคดี / วรรณกรรม เพลง และกลุ่มการเขียนเพื่อสื่อสารมวลชน (ข่าวและบทความ) โดยมีนักเขียนเมื่ออาชีพในแต่ละด้าน อาทิ กวีซีไรต์ คัดดี้สิริ มีสมสืบ, ไพฑูริย์, ขาวงาม, พิบูลศักดิ์ ละครพล, วีระศักดิ์ จันทร์ส่งแสง, จเด็จ กำจรเดช (นักเขียนเรื่องสั้นรางวัลซีไรต์คนล่าสุด) ฯลฯ คอยเป็นพี่เลี้ยง และโดยสัญจรมาพักพิงได้ร่มเงาแห่งเทือกเขาภูพานเป็นสถานที่สร้างแรงบันดาลใจในการเขียน

โดยมีคำขวัญประจำค่ายว่า "การเดินทางหาความฝัน ฤกษ์วันสิ้นสุด" ภายใต้ปรัชญา...ประสบการณ์ และจินตนาการ คือต้นธารของงานเขียน... ซึ่งผมปรารถนาจะเติมไปอีกคำหนึ่งว่า...และชีวิต

ฤดูไม้ผลัดใบบนผืนป่าภูพาน

จิตร ภูมิศักดิ์... นักรบเหนือภูพาน ทหารของมวลชน